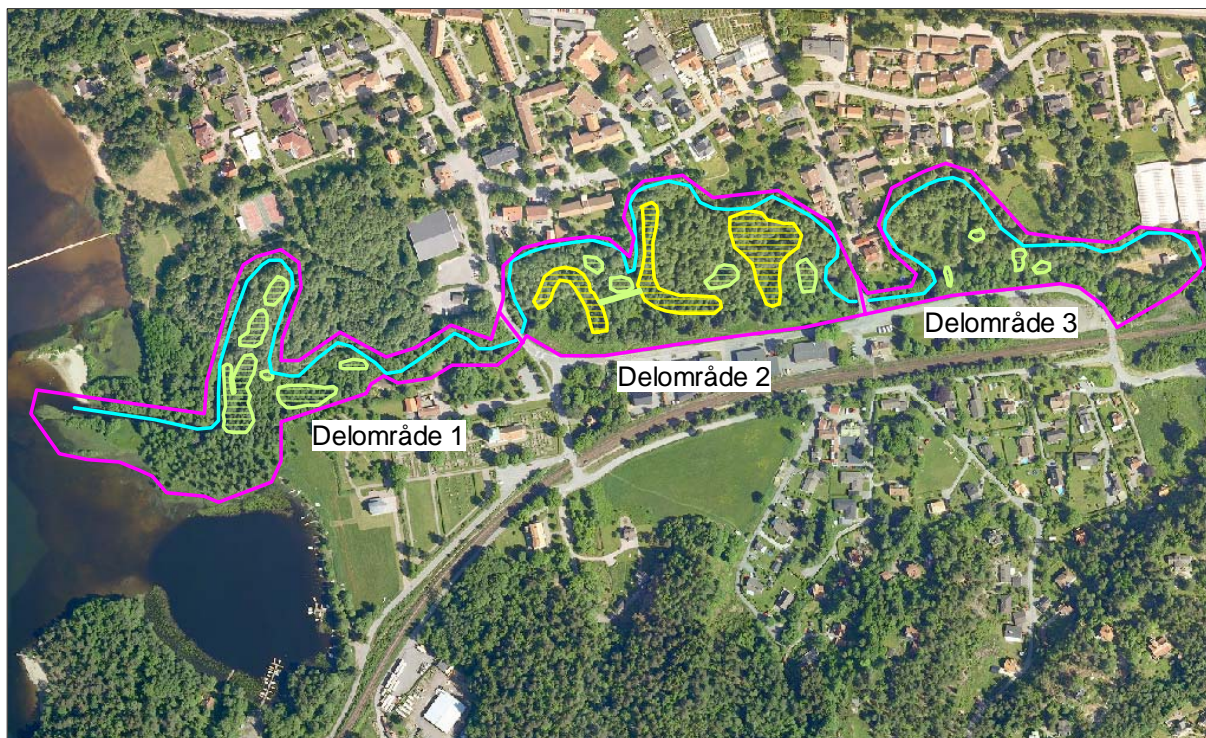

Naturinventering av landsträckor vid Mölndalsån i Landvetter

Inventering på uppdrag av Lars Rhodin inför ansökan om vattenverksamhet hos Länsstyrelsen med anledning av översvämningsproblem vid Mölndalsån i Landvetter. Inventeringen är utförd 080515 av Emma Nevander, projektanställd biolog, Härryda kommun. Materialet är utformat i samråd med Karin Meyer, miljösamordnare Härryda kommun.

Kartan över området vid Mölndalsån i Landvetter. Området har delats in i tre delområden (rosa ytor) som beskrivs i texten nedan. Mölndalsåns sträckning är utritad (blå linje). Våtmarker som tidvis översvämmas (grönmarkerade) och våtmarker med stående vatten i olika stadier (gulmarkerade) har ungefärligt markerats inom de tre delområdena.

Delområden

Områdesbeskrivningarna för delområde 1-3 är främst hämtade från Ström (2008) "*Biologisk inventering – av främst vissa vattenanknutna fågelarter i Mölndalsån*". Men vissa tillägg har gjorts med anledning av inventeringstillfället 2008-05-15.

Delområde 1) Gröen - Kyrkvägen

I den nedre delen omges ån av olikåldrig lövskog med i huvudsak klibbal och björk samt enstaka träd av hägg, lönn, rönn och sälg. Stora partier utgörs av alsumpskog med stort inslag av gamla träd och hög andel död ved samt igenväxande våtmarker i olika successionsstadier, i huvudsak rester av äldre avsnörda åfåror och korvsjöar (Ström, 2008). Vegetationen i våtmarkerna består av svärdsilja, kabbleka, olika starrarter och på enstaka platser missne. I åkanten växer näckros på några ställen och i väster växer kråklöver.

På sydsidan av ån övergår den tätare lövskogen närmast sjön i stängslad hagmark med unga björkar på kyrkans mark samt till en utfyllnads- och upplagsplats för ris, gravstenar m.m. längre uppströms vid kyrkogården. På norrsidan av ån övergår skog- och videbuskage samt

vass i en öppen sandstrand vid sjön och längre in avgränsas området av en asfalterad väg strax nedströms bron vid Kyrkvägen. Åns meandrande lopp i kombination med stora vattenståndsvariationer och översvänningsperioder ger upphov till återkommande mindre skred och rasbranter och fallna träd i ån. Nya avlagringar uppstår, bl.a. bankar av sand och finkornigare material längs krökarna i ån (Ström, 2008).

I värdefull natur i Härryda (VNH) framgår fågelvärden knutna både till ån och till omgivande strandskogspartier i Landvetterdelen av ån, som dock kanske utgör ett något vidare område runt ån än den aktuella inventeringssträckan av ån. I VNH finns angivet observationer eller förekomst av vissa arter som kattuggla, göktyta, backsvala, stjärtmes, forsärla och strömstare (Utdrag ur VNH område 25:E). I ån finns en stationär öringstam. Tidigare fanns även en livskraftig population av öring i Landvettersjön, där öringarna vandrade längre upp i åsystemet och lekte. Idag finns endast ringa del kvar av denna sjööringspopulation (Ström, 2008).

Inom området observerades även flera flicksländor troligen t-tecknad flickslända (*Coenagrion hastulatum*).

Bedömning

Området har höga naturvärden främst knutna till det rika och varierade fågellivet, sandbrinkarna intill åkanten och den större åfåran intill ån i sydväst. Signalarten missne påträffades vid våtmarkerna på två platser inom den västra delen av delområdet. Översvämningssvackor skulle påverka de befintliga våtmarkerna negativt och kommer troligen att påverka arterna som är knutna till dessa biotoper. Avverkningen av träd inom översvämningssvackorna kommer även att påverka beskuggning, vattentemperatur och fågellivet inom delområdet.

Delområde 2) Kyrkvägen - Stationsvägen

”Mellansträckan” kännetecknas av en glesare och gallrad äldre lövskog av främst äldre klibbal och björk med hög andel död ved samt enstaka stora och gamla träd. En tidigare röjning av undervegetationen, bl.a. av hägg, har gett området en viss öppen och ”parkartad” karaktär. I området finns mindre partier av sumpskogskaraktär och våtmarker med omväxlande öppna och igenväxande avsnörda åfåror och korvsjöar i olika igenväxningsstadier (Ström, 2008). Vegetationen i våtmarkerna består av svärdsilja, kabbleka, olika starrarter och på några ställen missne.

I ån finns inslag av grunda mer strömmande partier med sandavlagringar samt slam- och sandbankar. Området avgränsas i söder mot Magasinsvägen och i norr mot privata tomter, varav några lågt belägna, som ofta översvämmas. Vissa naturvärden, bl.a. fågelarter finns angivna i Värdefull Natur i Härryda (Ström, 2008).

Bedömning

Området har höga naturvärden som främst härrör till våtmarkerna och korvsjön i västra delen av området. Mellan de största våtmarkerna finns en bäckfåra som troligen leder vattnet vid översvämningar. Inom området har även flera rödlistade fåglar, smal dammsnäcka samt åkergroda påträffats (Ström, 2008). Signalarten missne påträffades vid våtmarkerna på två platser inom delområdet. Översvämningssvackor skulle påverka de befintliga våtmarkerna negativt och kommer troligen att påverka arterna som är knutna till dessa biotoper. Avverkningen av träd inom översvämningssvackorna kommer även att påverka beskuggning, vattentemperatur och fågellivet inom delområdet. Dessutom finns risk att fisk från Mölndalsån kommer in i översvämningssvackorna och påverkar arterna knutna till våtmarkerna.

Delområde 3) Stationsvägen – Backa pumpstation

Sträckan längst uppströms i ån i Landvetterdelen har i stort sett samma karaktär som den nedströms belägna ”mellansträckan”. Ån omges av luckig tidigare gallrad lövskog med stort inslag av klibbal och björk samt ett mindre parti av sumpskogskaraktär med hög andel död ved. I området finns flera gamla och grova alar samt ett mycket högt och grov pil strax uppströms bron vid Stationsvägen. Undervegetationen domineras av al, hägg, rönn och björk. Området avgränsas i norr mot tomtmark och i söder mot Magasinsvägen. Den västra delen av området genomkorsas av en grusad gångstig med en träbro över ån. Även här har ån eroderat ständerna och orsakat översvämningar vid ån. Tidigare dokumenterade naturvärden enligt Värdefull natur i Härryda, se ovan under delsträcka 1 och 2 (Ström, 2008).

Bedömning

Området har ett visst naturvärde. Den planerade översvämningssvackan (relativt kort sträcka) anses inte ge en stor påverkan på naturvärdena. Det är dock mycket viktigt att de grova pilarna (288 och 293 cm i omkrets, inventering av skyddsvärda träd i Härryda kommun, 2008) väster om Toes väg lämnas orörda och att grävningar inte utförs inom trädkronans yta.

Artförteckning över signalarter och rödlistade arter Ur inventeringar 2008

Komplettering till denna lista bör göras med eventuella fynd i inventeringsrapport av Medins biologi, rörande arter knutna till vattendraget. Fynden av åkergroda är endast stickprovsundersökningar av Naturskyddsföreningen inom delområde 2.

Delområde 1

Mindre hackspett (<i>Dendrocopos minor</i>)	NT = rödlistad, missgynnad art
Entita (<i>Parus palustris</i>)	NT = rödlistad, missgynnad art
Missne (<i>Calla palustris</i>)	signalart

Delområde 2

Mindre hackspett (<i>Dendrocopos minor</i>)	NT = rödlistad, missgynnad art
Göktyta (<i>Jynx Torguilla</i>)	NT = rödlistad, missgynnad art
Smal dammsnäcka (<i>Omohiscola glabra</i>)	VU = rödlistad, sårbar art, arbete pågår vid Naturvårdsverket med åtgärdsprogram
Åkergroda (<i>Rana arvalis</i>)	Artskyddsförordningen och habitatdirektivet
Missne (<i>Calla palustris</i>)	signalart

Delområde 3

Inga fynd av signalarter eller rödlistade arter inom området, det kan dock inte uteslutas att skyddsvärda arter kan finnas uppströms i Mölndalsån än vad inventeringsområdet avser.

Källor

- Förslag till inventeringar i Mölndalsån, SNF, 2008-03-18
- Inventering av skyddsvärda träd i Härryda kommun, 2008
- Biologisk inventering av främst vissa vattenanknutna fågelarter i Mölndalsån. K. Ström, 2008
- Preliminär bedömning av påverkan i vattenmiljön av åtgärder i Mölndalsån vid Landvetter. Medins biologi, 2008
- Inventering av *Omphiscola glabra* längs Mölndalsån vid Landvetter 2008, Medins Biologi, 2008
- Skyddsvärda fågellokaler i Härryda kommun, Göteborgs ornitologiska förening. Remissupplaga 2008-03-31
- (VNH) Värdefull natur i Härryda kommun, 1992 och utdrag ur påbörjad komplettering 2007. Berörda delområden ingår i området 25:E i rapporten.

SEKTORN FÖR SAMHÄLLSBYGGNAD

Emma Nevander
Biolog